

Slovo k povzbuzení na sobotu 9. ledna 2021, na sobotu po Zjevení Páně
Biblická čtení: 1Jan 4,11-18; Ž 72; Mk 6,45-52

Milé sestry, milí bratři,

dnes máme vlastně poslední všední den letošní vánoční doby, zítra nás již čeká, dá-li Bůh, svátek Křtu Páně a pozítří tak začátek liturgického mezidobí.

V prvním čtení pokračujeme v četbě na pokračování z Prvního listu Janova. V evangelijním úryvku slyšíme další z řady svědectví o mocných Kristových činech z počátků jeho veřejného působení. Liturgie těchto dnů před námi rozevívá takové, na kterých již jejich očitým svědkům zvlášť zjevila Ježíšova Boží sláva.

Určitě bychom tak mohli rozjímat o zázraku utišení bouře, mohli bychom rozjímat především o jeho alegorickém výklad, co představuje, čeho je obrazem a vzorem v našem životě, ale podobně jako v minulých dnech zaměříme svou pozornost především na čtení první.

Jak se totiž každodenně snažíme zaposlouchat do veršů krásného Prvního listu Janova, může se nám již někdy zdát, že se vlastně opakují stále tatáž témata, že slyšíme stále stejné apely: Bůh je láska, Bůh miluje člověka, a to jako první, Kristus je ztělesněním této Boží lásky a člověk je povolán a pozván zůstat v Boží lásce tím, že zachová jeho přikázání, především přikázání lásky, od kterého se vše ostatní odvíjí...

Je pravda, že podobné věci v různých obměnách slyšíme každý den, list v jakýchsi „kruzích“ tato velká teologická témata skutečně neustále opakuje a nechává je mezi sebou prolínat a jedno od druhé se odvíjet. A je bezpochyby užitečné a potřebné něco takového stále znovu slyšet, navíc když každá nová pasáž k již dříve řečenému přidá vždy i cosi nového, nějaký další podstatný aspekt. Tím se neustále „kruhy“ Janova myšlení posouvají vždy o krok dál, pronikají stále hlouběji do tajemství Boží lásky, do tajemství Boha samotného, do tajemství jeho zůstávání v nás a našeho zůstávání v něm.

«Strach nemá v lásce místo» je možná tím novým rozměrem, který dnešní úryvek ke všem předešlým úvahám přidává. Jak mu však rozumět, když se asi mezi námi nenajde nikdo, kdo by neměl vůbec žádný strach, zvlášť třeba v nynější tak nejisté a tíživé době? Strach z něčeho ohrožujícího je přeci docela pochopitelnou emocí...

Neblahý strach, o kterém svatý Jan mluví, je v prvé strach z Božího trestu. «Strach počítá s trestem» vysvětluje. Přítomnost takového strachu je totiž znamením, že jsme ještě nedospěli k dokonalosti v lásce, neboť «dokonalá láska strach vyhání». Nemilujeme-li Boha a člověka dostatečně, nedochází v plnosti k onomu kýženému vzájemnému zůstávání Boha v nás a nás v Bohu, a možná proto se máme důvod bát, možná i Božího trestu.

S tím souvisí i druhý rozměr strachu jako nedostatku důvěry v Boha, nedostatku vztahu s ním, nedostatku poznání a zkoušení jeho lásky. I to je nedokonalost, neboť «v tom záleží vyvrcholení lásky v nás, že s radostnou důvěrou očekáváme den soudu, protože jaký je Kristus, takový jsme i my zde na světě». Nedokonalost, která je důsledkem nedokonalosti našeho připodobnění se Pánu Ježíšovi, respektive naší neochoty se mu snažit připodobnit.

A zatřetí, neblahý strach je vždy také strachem o sebe. Ten je sice také nějak přirozený, ale nesmí se stát hlavní emocí a určující silou našeho života, protože něco takového by bylo znamením neblahé sebelásky a tím pádem nedostatku lásky k Bohu i k lidem. Kdo příliš miluje jen sebe, o sebe se také stále bojí a není ochoten z lásky „riskovat“. Jenže právě „risk“ k opravdové lásce nutně patří, a to nejen k lásce k lidem, ale i – aspoň z našeho pohledu – i k lásce k samotnému Bohu. Milování vždy v sobě má rozměr vydání se, risknutí pro druhého. Je to součástí toho, co nazýváme proexistencí, ne nepodobné tomu, že «Otec poslal svého Syna jako spasitele světa», čehož i máme nějak být «očití svědkové».

Všechny tři důvody, rozměry, tři zdroje našeho strachu – a jistě bychom mohli v Božím slově vyčíst i řadu dalších – jsou tak znamením nedokonalosti našeho křesťanství. «Kdo má strach, není v lásce přiveden k dokonalosti». Řecký originál *«Ho de foboumenos ou teleiôtai en té*

agapé» je v Jeronýmově Vulgátě přeložen snad ještě výmluvněji: «*Qui autem timet, non est consummatus in caritate*». Řecké *telesthai* (odvozené od *telos*, „cíl“) znamená – mimo jiné – „dovršit“, „dokonat“ či „naplnit se“, „dojít cíle“: Kdo nemiluje nedošel ještě k cíli lásky, k její plnosti, k Bohu. Latinské *consummare* znamená zase „završit“, „plně přijmout“ či „strávit“ nebo „vyčerpat se“: Kdo nemiluje, lásku ještě plně nepřijal za svou, ještě se v ní zcela nestrávil, nevyčerpal, nezavršil. Láska je tím, v čem by se člověk měl v posledku seberealizovat, k čemu by měla nakonec směřovat celá jeho životní aktivita, čím by měl strávit čas svého života. V lásce k Bohu a k lidem a ve skutečích z ní plynoucích.

Dokud svůj život takto neuchopíme, budeme se – dle svatého Jana – bát pořád, pořád něčeho, někoho a nakonec Boha samotného.

Kdybychom Boha opravdu milovali – i navzdory svým dílčím slabostem, pádům a nedokonalostem a dokonce i navzdory skutečným nebezpečím – nemuseli bychom se bát, aspoň ne paralyzujícím způsobem. vlastně ničeho, především Boha ne. Určitá analogie s nejkrásnějšími mezilidskými vztahy lásky je zde asi na místě: Když někdo žije v nějakém krásném vztahu lásky, je šťastný (i když třeba v mnohém také slabý), žádná nebezpečí se mu nezdají tak hrozná, protože láska – k druhému člověku – vše převyšuje. Ne nadarmo už Písmo svaté tak mnohokrát přirovnává vztah duše k Bohu k nejkrásnějšímu manželskému vztahu, ke vztahu „milé“ k „milému“.

A na závěr snad už jen ještě dodejme dvojí, snad aby nedošlo k nějakému zbytečnému nedorozumění:

Zaprvé, že strach z Boha, který je zde odhalen jako neblahý a jako znamení nedostatku lásky, je samozřejmě něco docela něco než posvátná bázeň před Bohem. Ta je dobrá, ta je posvátným chvěním, pokorou před Boží velikostí a Božím majestátem.

A zadruhé, že sama absence prožitku strachu ještě neznamená dokonalost v lásce. A to ani ve vztahu k Bohu, ani ve vztahu k lidem. Může být také znamením již naprosté netečnosti, otupělosti, možná i zcyničtění. Tedy znamením něčeho, co je bezpochyby mnohem horší a nebezpečnější než případná trocha strachu z Boha a z Božího soudu, anebo strachu z lidí, či oprávněného strachu z tolika reálných nebezpečí: Ty mohou být přinejmenším znamením živosti naší víry, o kterou přeci jde, živosti našich mezilidských vztahů, živosti našeho života...